

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/484/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214219828
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2214219828.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov Mgr. Jozefa Mačeja a JUDr. Daniela Ilavského v právnej veci navrhovateľa: W. S., nar. X. Q. XXXX, bytom B. F. XXX, proti odporcovi: Y. S., nar. X. Q. XXXX, bytom F. Y. XX, B., zastúpenému advokátkou: JUDr. Marcela Kucháriková, Šamorín, Hlavná 25, o zrušenie vyživovacej povinnosti, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 27. februára 2015 č. k. 16C/108/2014-117, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti **m e n í** tak, že vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi určenú rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 23. novembra 2004 č. k. 9P/129/2004-21 zrušuje s účinnosťou od 1. septembra 2015 naďalej a vo zvyšku návrh **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa navrhovateľa za obdobie od 1. mája do 31. júla 2014 oslobodil spod vyživovacej povinnosti k odporcovi určenej rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 9P/129/2004-21 z 23. novembra 2004 a v prevyšujúcej časti návrh o zrušenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa k odporcovi určenej rozsudkom č. k. 9P/129/2004-21 z 23. novembra 2004 zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil súd prvého stupňa právne ustanovením § 78 ods. 1, § 62 ods. 1 a 2 ZoR (z. č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine) a vecne tým, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že došlo k zmene pomerov na strane odporcu, ktorý síce nadobudol schopnosť samostatne sa živiť, avšak zánik vyživovacej povinnosti nie je viazaný na obdobie ukončenia vzdelania potrebného na výkon určitého povolania, ale na objektívnu schopnosť dieťaťa samo sa živiť. Odporca má však dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav spôsobený jeho ochorením elefantiázou, ktorá ho obmedzuje v pracovnej aktivite, čo potvrdila i sociálna poisťovňa tým, že uznala jeho zníženú pracovnú schopnosť o 50% a táto skutočnosť spôsobuje, že odporca je častejšie práceneschopný. Odporca skončil stredoškolské štúdium v roku 2013 a až odvtedy je možné uvažovať o schopnosti nájsť si prácu, pričom od novembra 2013 si prácu našiel, avšak vzhľadom na nepriaznivý zdravotný stav neodpracoval ani celý mesiac, inak tomu bolo za obdobie od mája až do júla 2014, kedy odporca vykonával prácu a dosahoval mzdu 540 eur mesačne, pričom takáto výška je dostatočná na to, že odporca bol v danom čase schopný sám sa živiť. Od augusta 2014 je však odporca opäť práceneschopný i čiastočne invalidný a nepriaznivý zdravotný stav ho obmedzuje i pri hľadaní vhodnej práce. Vyživovacia povinnosť navrhovateľa, ktorá za obdobie od mája do júla 2014 spočívala, tak po tomto období naďalej trvá. Pokiaľ ide o výšku výživného, nezistil súd na strane odporcu ani dôvody na jeho zníženie, suma 59,75 eur určená v roku 2004 predstavuje približne sumu v pomoci v hmotnej núdzi a celkom zjavne nie je primeraná vzhľadom na životných nákladov, takéto výživné nemožno považovať za neprimerane vysoké. Súd prvého stupňa preto návrh vyhovel iba čiastočne a vo zvyšku návrh zamietol. Dodal, že o trovách konania v rozsudku nerozhodoval, pretože nikto z účastníkov do jeho vyhlásenia nepodal zodpovedajúci návrh.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Dôvodil, že súd prvého stupňa nesprávne zrušil jeho vyživovaciu povinnosť len v období od 1. mája do 31. júla 2014 a to napriek tomu, že odporca bol zamestnaný už v novembri v roku 2013 a zamestnaný je dodnes. Mal za to, že súd bez akejkoľvek opory v zákone určil výšku príjmu, ktorú považuje za dostatočnú pre vyslovenie záveru o tom, že odporca je schopný sám sa živiť a to sumu 540 eur, avšak nezdôvodnil, akým spôsobom dospel k vyššie uvedenému záveru, keď výška minimálnej mzdy bola v tom čase 352 eur. Pri zisťovaní pomerov vzal do úvahy zdravotný stav odporcu, avšak nezohľadnil zdravotný stav navrhovateľa. Namietal, že pokiaľ by i bola preukázaná invalidita odporcu, toto ešte neznamená, že odporca nie je schopný sám sa živiť. Uviedol, že dieťa je schopné samé sa živiť, ak je schopné vykonávať prácu, pričom pojem nedostatočná práca, ktorým súd odôvodňuje svoje rozhodnutie nie je definovaný žiadnym právnym predpisom a ani sudca neuvádza, čo je obsahom tohto pojmu. Uviedol, že ak by bola schopnosť dieťaťa samo sa živiť posudzovaná vzhľadom na jeho príjem a nie vzhľadom na jeho schopnosť nájsť si prácu a pracovať, potom by mohla nastať situácia, keď dieťa napriek tomu, že má vzhľadom na svoj zdravotný stav iba obmedzenú schopnosť pracovať a reálne by pracovať mohlo, radšej pracovať nebude a bude žiadať výživné od rodiča, aby mu tak nahradil príjem. Dodal, že súd prvého stupňa skúmal jeho majetkové pomery napriek tomu, že v konaní nešlo o určenie výživného ani o jeho zvýšenie a preto nie je jasné, za akým účelom boli skúmané, pritom pri skúmaní pomerov odporcu opomenul zisťovať, či motorové vozidlo v hodnote 2.000 eur bolo kúpené z finančných prostriedkov z poskytnutej mu pôžičke. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a vyživovaciu povinnosť voči odporcovi zrušil v celom rozsahu, prípadne, aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadril i odporca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Poukázal na svoj nepriaznivý zdravotný stav, na uznanie za invalidného z dôvodu poklesu schopností vykonávať zárobkovú činnosť o 50% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a najmä na okolnosť, že starostlivosť súvisiacu s jeho zdravotným stavom mu poskytuje matka, pričom s výdavkami na ochorenie i s nákladmi na život mu pomáhajú i strýko a starí rodičia zo strany matky. Dodal, že navrhovateľ ho nevidel od 10 rokov jeho veku, teda viac ako 12 rokov a majetkové zárobkové pomery navrhovateľa a zlý zdravotný stav odporcu majúce za následok jeho neschopnosť sám sa živiť neodôvodňujú zrušenie výživného určené v sume 60 eur, ktoré je len symbolické.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou, účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 202 ods. 2 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O.s.p.) doplnil dokazovanie výsluchom účastníkov, oboznámením sa s listinnými dôkazmi (§ 213 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je čiastočne dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť (§ 220 O.s.p.).

Odvolací súd zopakoval dokazovanie výsluchom účastníkov a doplnil dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to lustráciou v Sociálnej poisťovni, z ktorej mal za preukázané, že odporca bol zamestnaný od 19. novembra 2013 do 27. januára 2014 v V. W., s.r.o., od 1. mája 2014 do 30. apríla 2015 v G. B. W., a.s. od 21. mája 2015 do 23. mája 2015 mal uzatvorenú dohodu o vykonaní práce s Q.-D. O., spol. s r.o., od 1. júna 2015 do 20. augusta 2015 bol zamestnaný v spoločnosti K. a.s. a od 24. augusta 2015 až doposiaľ v spoločnosti P. a.s. G. V. s priemerným vymeriavacím základom 1.075,87 eur.

Odvolací súd sa oboznámil i listinnými dôkazmi a to potvrdením ošetrojúceho lekára odporcu MUDr. E. G., potvrdením Sociálnej poisťovne o poberaní dôchodku odporcom vo výške 88,20 eur, potvrdením o príjme odporcu od zamestnávateľa P. a.s. G. V. o priemernom mesačnom príjme 791,75 eur.

Podľa § 78 ods. 1 a 3 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného na maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 62 ods. 1 a ods. 2 vety prvej ZoR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť a obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Vychádzajúc z takejto právnej úpravy prijať nemožno čiastkový záver uvedený v odvolaní navrhovateľa, teda ten, že dnes už plnoletý syn navrhovateľa dovŕšením plnoletosti a ukončením štúdia nadobudol automaticky schopnosť sám sa živiť. Nadobudnutím takejto schopnosti sa rozumie to, ako je dieťa (či už maloleté alebo plnoleté) pripravené podieľať sa svojou činnosťou na spoločensky užitočnej práci a zaopatrovať si prostriedky na obživu vlastnou prácou (por. napr. R 74/1969), pričom zánik vyživovacej povinnosti nespôsobuje ani schopnosť dieťaťa na výkon akejkoľvek zárobkovej činnosti (R 16/1968), rovnako ako potreba zaradenia dieťaťa do zariadenia, v ktorom možnosť tzv. samoobživnej (rozumej zárobkovej) činnosti nemá (tu opäť por. R 74/1969). Uplatnením záverov zhora i treba dospieť k tomu, že zánik vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu nespôsobuje nadobudnutie schopnosti vykonávať akúkoľvek prácu, za ktorú sa platí odmena (platené zamestnanie).

Vyživovacia povinnosť oboch rodičov k odporcovi z prejednávanej veci (nielen navrhovateľa, ale aj matky odporcu) ostala po dovŕšení odporcom plnoletosti ako i ukončením štúdia zachovaná a to až do 31. augusta 2015 a na tom nič nezmenilo ani vypadnutie odporcu spod jeho možného zaradenia pod definíciu nezaopatreného dieťaťa podľa § 3 ods. 2 písm. a z. č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky, najdlhšie do dovŕšenia 25 roku veku, ak sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom. Odporca totiž vzhľadom na svoj zdravotný stav nedosahoval taký pravidelný, dlhodobejší príjem, ktorý by postačoval na krytie jeho odôvodnených potrieb.

Dôvodom pre rozhodnutie o zrušení vyživovacej povinnosti sú všetky okolnosti, ktoré umožňujú dospieť k záveru, že dieťa je schopné samo sa živiť. Rozhodovacia činnosť súdu týkajúca sa vyživovacej povinnosti nie je v právnom poriadku založená na princípe konštituovania práva oprávneného a povinnosti povinného na základe rozhodnutia súdu, ale na princípe deklaratórnosti. Osvedčuje sa existencia vyživovacej povinnosti a z nej plynúcich primeraných dielčích nárokov, ktoré vyplývajú zo zákona. Zákon stanovuje vznik a zánik vyživovacej povinnosti. Pri posudzovaní vyživovacej povinnosti navrhovateľa k odporcovi je potrebné prioritne vychádzať z ust. § 62 ods. 1 ZoR, podľa ktorého vyživovacia povinnosť trvá do doby, pokiaľ dieťa nie je schopné samo sa živiť. Vyživovacia povinnosť nie je podmienená vekom ani ukončením určitého stupňa vzdelania, ale iba schopnosťou dieťaťa samo sa živiť, ktorú musí súd vyložiť podľa jednotlivých okolností prípadu.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že odporca je i s poukazom na svoj nepriaznivý zdravotný stav schopný sám sa živiť od 1. septembra 2015, teda od doby kedy sa zamestnal v spoločnosti P. a.s. G. V., hoc i len na dobu určitú do 23. augusta 2016 a dosahuje priemerný mesačný zárobok 791,85 eur a zároveň poberá čiastočný invalidný dôchodok 88,20 eur. Takýto súhrny príjem odporcu je vysoko nad hranicou životného minima. Nepriaznivý zdravotný stav odporcu je isto závažnou okolnosťou, avšak neobmedzuje ho v takom rozsahu, že by nebol schopný si sám zabezpečiť finančné prostriedky nevyhnutné na zabezpečenie si bežných potrieb, odporca síce v priebehu celého konania tvrdil nadpriemerné výdavky v súvislosti s absolvovaním manuálnej a prístrojovej lymfodrenáže, avšak ako ich nutnosť neosvedčil potvrdením od lekára, tak neosvedčil ani ich pravidelné absolvovanie a cenu. Odvolací súd preto na ne neprihliadol.

Odvolací súd mal za jednoznačne preukázané, že najneskôr od 1. septembra 2015 vyživovacia povinnosť navrhovateľa k odporcovi zanikla a preto rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.